

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Præbendis Et Dignitatibus. Titvlvs II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

CLEMENTINARVM LIBER TERTIUS.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM.

TITULUS PRIMUS.

CAP. I.

Punit clericos conjugatos, & alios personaliter & publicè carnificum & tabernaculum officium exercentes, qui per diœcesanos nominatim & tertio moniti, illud officium non immittunt, vel dimissum reassumunt. Excitat etiam diœcesanos contra illos clericos, quicunque auctus exercent. Joan. And.

Clemens V. in concilio Vienensi.

Diœcesanis a locorum districte præcipimus, ut clericos carnificum seu maledicitorum aut tabernaculorum officium publicè & personaliter exercentes, nominatim & tertio monante, ut sic ab hujusmodi officiis intra convenientem terminum monentium ipsorum arbitrio moderandum desistant, & quod ipsa nulli unquam tempore reassumant. Qui si aliter moniti, ab his non desflerint, aut ipsa (ut præmissum est) exercendo zelumperit, quandocunque, conjugati omnino, non conjugati vero in rebus: & si omnino incendant ut laici, in personis privilegium clericale, quamdiu premissi infierint, eipso amittant. Adversus vero alios clericos negotioribus vel commerciis secularibus, vel officiis non convenientibus clericali proposito publice insistentes, vel arma portantes, sic canonica servare studeant instata, quod & illi ab excessibus compescantur hujusmodi, & ipsi de dannabili circa hæc negligientia nequeant reprehendi.

CAP. II.

Præmisso exordio, punit primò clericos beneficiatos, utentes publicè targata vel parata veste. Secundò, Subdiaconos, & Diaconos. Tertiò omnes clericos, tonsuram publicè cum tali veste portantes. Quarto, habentes dignitatem personarum, beneficium curvarum, & sacerdotum & religiosi publicè portantes calce vestem vel nuditatem. Quintò, punit omnes predictos, mentes ratiōne nobilitatis brevi, magis federato. Sextiò, certas cædulas clerici interdicunt, loqu. And.

Idem.

Quoniam & qui abieciis vestibus proprio congruentibus ordini, alias assumere, & in publico portare rationabilis causa cessante præsumit, profectio- rur illius ordinis prærogativa se reddit indignum: pra- fenti constitutione facimus, quod quicunque clericus virgata vel parata veste publicè utetur (nisi cœla ra- tionabilis subdit) si beneficiatus exiterit, per sex men- tes à percepcione fructuum beneficiorum, quæ obti- net, sit eipso suspensus. Si vero beneficiatus non fuerit,

a. Vide concil. Tred. sciss. 22. de refor. c. i. & Bernardinum Diaz in pra. cœm. can. s. 15. b. Hanc constitutionem innovat & ampliat concil. Tred. sciss. 14. de reforn. c. 6.

in sacris tamen ordinibus cœta sacerdotiorum constituitur per idem tempus redditus eipso inhabitus ad ecclesiasticum beneficium obtinendum. Idem quoque confitemur de clericis aliis vestem talam simul & conform publicè deferentibus clericalem. Dignitatem vero præsumat, seu beneficium aliud obtinens, cui cura imminet amarum, necnon exteri in sacerdotio confitit se velig- si quilibet, quos oportet per decennium habitus emul- ci, morum intrinsecam honestatem offendere, si (pro- terquam ex causa rationabilis) publicè vestem ferat hujusmodi, aut insultans seu pitem a laicis publico posse tent in capite: sint eipso beneficiatu videlicet a per- punctione fructuum beneficiorum, que obtinent, rega- bet, per idem tempus redditum in habitus & quo- cunque beneficium ecclesiasticum obtinendum. De la- tales & exteri quiunque clerici uidentur episcopis pro- bando federatio nique ad ors, & ita brevi, quæ res inferioris notabilitate videatur: epithogium vel de- res clerici & religiosi administrationis habent, ten- tantur intra mensum dñe pauperibus. Quis vero te- ligiosi administrationem non habens, nisi idem tem- pus illud teneantur, tunc superioremodo negare in plus u- quis aliquos convenienter. Alioquin beneficium suscep- sionis, exteri vero inhabilitatis possas praedita, per i- dem tempus se novent incurvare. Hoc indeper uici- mus sancti, ut clerici, praesertim beneficii, caliginos- atis, ruboris, aut viscidibus publicè non utantur.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITA-
TIUS.

TITVLVS II.

CAP. I.

Clausula infra litteris gratias super dignitatem cœcula, po- quem providerit, transducatur, ne animarum cura (si dignitas im- minor) negligatur, vel per quam subiectus electorum, fœtus digni- tatu: non facit extendere gravata ad dignitatem curionis, vel si quamque per electionem efficiatur. b. d. Jean. And.

2. M. pilorum juvovenum.

Clement.

Clemens V. in concilio Vienensi.

Si dignitatem habentis de aia provideri mandem⁹, dispensantes cum eo, ut simil utramque valeat re-tinere, de animarum cura, que illa vel alteri ea-tum immet non habita mentione, gratia hujus-modi velut surreptitia nullius penitus est momenti: quanquam confessi super ea litteris sit interfert, quod animarum cura (si dignitatibus ipsis vel alteri easum immineat) nullatenus negligatur. Ad hoc si aliqui pro-videni mandem⁹, de dignitate ad cuiuscunq; vel quo-rumcunq; collationem, provisioñem, seu quamvis dis-positionem aliam in certa ecclesia pertinente, quam inter mensam duxerit acceptandam: inhibentes illi vel illis, ad quorum collationem, provisionem, seu elec-tionem, dignitates ipsa ecclesia pertinere noscuntur, ne interim ad collationem ipsarum, seu provisionem, proce-lant, vel quenquam eligant, aut eisdem de digni-tate, ad quam consuevit quis per electionem assumi, impetrant non poterit provideri: cum in concessione gratis (ad quam non augendam, sed exequendam de-bent, que de inhibitione sequuntur, refecti) nullam de-slectione fecerimus mentionem.

CAP. II.

Littera super provisioñem clericorum non includunt hospitalia, & loca similia, & habentia iura spiritualia: nisi id exprimatur. h.d. Ioan. And.

Idem.

Per litteras à fede apostolica, vel legatis ipsis super provisioñem quorūlibet clericorum directas, de xenodochiis, leprosariis, elemosynariis, seu hospitalibus (etiam si ecclesiis vel capellis, decimas, aut alia spiritua-lia jura noscantur habere) nulli posse determinem⁹ b pro-videt: Ni⁹ hoc in apostolicis litteris caveatur exp̄resse.

CAP. III.

Quo casu vacans una dignitas, per receptionem alterius, vacans etiam plures.

Idem.

Si plures e obrinens dignitates, aliam dignitatem sicut beneficium curam animarum habens accepteret, dispensatione super hoc legitime non obvenia: ejus pos-sessioñe adepia pacifice, dignitates, quas prius habebat, ipso facto vacare censem⁹.

Sicut si dignitatem unicam obtinenti alia similis con-feratur, ejus pacifica possessione habita, primo de jure vacare.

CAP. IV.

Vale provisio falla proprio motu Papa tacenti beneficia provisii, quacunque sine, & quocunque, hoc dicit. Ioan. Andreas.

Idem.

Si Romanus pontifex de beneficio aliqui motu pro-prio providerat, de beneficiis, quae obtiner non habi-ta mentione: provisioñem seu gratiam hujusmodi fore validam declaramus: qualiacunq; fuerint beneficia, dignitates, aut personas, cum cura vel sine cura, & in numero quantoq; d, qua⁹ si habebar, cum sibi

CAP. V.

Expellunt beneficium, ad collationem Episcopi, devolutum ad illam capitulum, obtinere non poterit: devolutum tamen ad Episcopum, vel etiam ad Papam ex cuiuscunq; negligencia poteris obtinere.

Idem.

Si de beneficio ad cuiuscunq; Episcopi collationem spectante aliqui conferendo scribam⁹, sibi illud

conferriri non poterit, cuius collatio ex negligentia ipsius Episcopi, ad ejusdem capitulum devoluta existit. Licet provideri sibi possit de illo etiam, cuius ad ipsum Episcopum ex sui capituli vel alterius cuiuscunq; sive ad nos ex ipsius Episcopi, & aliorum in hoc eidem succedenti-um negligentia collatio fuerit devoluta.

CAP. VI.

Adcepis in ecclesia dignitatem habentem præbendam am-tem, perdit primam præbendam, quam habebat in illa. h. d. Ioan. And.

Idem.

Si juxta nostri formati mandati canoniciatum & præ-bendam ecclesie Rutensis adepis, dignitatem, vel illis, ad quorum collationem, provisionem, seu elec-tionem, dignitates ipsa ecclesia pertinere noscuntur, ne interim ad collationem ipsarum, seu provisionem, proce-lant, vel quenquam eligant, aut eisdem de digni-tate, ad quam consuevit quis per electionem assumi, impetrant non poterit provideri: cum in concessione gratis (ad quam non augendam, sed exequendam de-bent, que de inhibitione sequuntur, refecti) nullam de-slectione fecerimus mentionem.

DE CONCESSIONE PRAE-BENDÆ & ECCLESIE NON VACANTIS.

TITVLVS III.

CAP. I.

Decretum conditionale ante conditionem eventum non offici-postularem ordinari, vel alterius collatoris: sicut quando accep-tationis beneficij tempus adiungitur cura decreto. Et qui bene-ficium vacans ab executori peti vel recipit, illud intelligitur accep-tatio: qua vacatio nota dictio expellant, ex quo in loco bene-ficij publice factur.

Clemens V. in consilio Vienensi.

Cum b ei, quem in scientia reputamus idoneum, si per inquisitionem executoris sibi deputati & nobis repertus fuerit esse vita laudabilis, & con-versationis honesta, de beneficio certi valoris aliqui provideri mandamus, adjacentes, quod de beneficio minoris valoris possit eidem, si voluerit, provideri, ac extine etiam inane decurrentes & irritum, si secus à quoquā auctoritate contigerit attentari. Quia decretum hujusmodi in eventum duntaxat prædictarum conditionum suum fortuit effectum: antequam extet prima conditio, beneficium prætaxati valoris, & etiam minoris, priusquam suam impetrans super valo-re hujusmodi voluntatem declarat, conferti liberè poterit per ordinarium, aut alium executorem à nobis ad providendum de tali beneficio deputatum. Sicut autem fore consensus, quum decreto appositio aliqui provideri mandamus de beneficio, quod intra mentem à vacationis ipsius notitia duxerit acceptandum: ut appo-sitio mensis ejusdem aliquid affectat impetranti. Quia etiam beneficium, quod accepte poterat, petendo sibi per suum executorum conferti, aut recipiendo sibi præsentis collatum: ipsum ex hoc acceptare, & collationem taliter sibi factam valere consensus. Ceterum, utram diuturnis vacationibus, quam fraudibus & litibus occurratur: prædicta vacationis notitiam impetrantem, interpretaruntur habere, ex quo ipsa vacatio in loco, vel ecclesia hujusmodi beneficij publice nota erit. Impetus quidem sibi si hoc casu, quo de ipsius commode agitur, id quod per se, vel per alium scire potuerit, igno-tavit.

a Nota quod archidiaconatus est dignitas. vide Doctor, in cap. de multo. de præb. Archidiaconum, in cap. i. & consuet. lib. 6. & Abbatum, in cap. novis. b Nota quod hoc verbum con-novum ius, & hoc tenet Zenzg. de hoc, de iud. determinauit. Zabarel. c Vide concil. Trident. fest. 7. de reforma. c. 4. & fest. 24. de reform. c. 17. d Ali. quoquā.